

РОЗДІЛ III. ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА: НАПРЯМИ Й АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Лідія Барановська
ORCID: 0000-0002-1912-902

УДК 811.162.1

DOI: 10.31558/1815-3070.2023.46.7

ГРЕЦИЗМИ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ПОЛЬСЬКІЙ МОВАХ: ІДЕОГРАФІЧНИЙ ТА ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ

Статтю присвячено виокремленню, ідеографічному опису, розкриттю лінгводидактичного значення численних лексичних запозичень грецького походження в сучасних польській та українській мовах. Виокремлено та обраховано лексичні запозичення з грецької мови зі спільною для польської / української мов семантикою; прокоментовано етимологію цих грецизмів; описано домінуючі лексико-семантичні групи лексичних запозичень з грецької мови; аргументовано доцільність їх використання у процесі викладання польської мови як іноземної.

Ключові слова: грецизм, лексичне запозичення, польська мова, українська мова, лінгводидактика.

Постановка наукової проблеми та її актуальність. Мови не існують ізольовано, вони постійно розвиваються та збагачують свій лексичний запас за допомогою запозичень з інших мов. Запозичення репрезентують зв'язки між різними мовами, простежування яких допомагає ці мови не лише зіставляти, а й освоювати. Питання лексичних запозичень є одним із найбільш актуальних в українській та польській лексикології, зіставному мовознавстві, лінгводидактиці. Проблемі вивчення іншомовних запозичень у польській мові присвятили свої праці польські науковці М. Банько (Bańko 2007), А. Марковський (Markowski 2004), В. Копалінський (Kopaliński 1996), А. Фаловський (Fałowski 2022), Б. Вальчак (Walczak 2000), К. Вапачова (Waszakowa 2005). Українські науковці О. Пономарів (Пonomарів 2002), Г. Півторак (Півторак 2006) та ін. досліджували іншомовні запозичення в українській мові. Стаття присвячена одному з ключових аспектів цієї проблеми – виокремленню й опису з лінгводидактичною метою спільних для польської та української мов лексем грецького походження. Актуальність статті зумовлена доцільністю виокремлення, опису та використання в методиці викладання польської / української мов таких лексичних одиниць, які виступають спільними для обох мов через своє грецьке походження.

Об'єктом дослідження є грецизми (грецька мова цікава як надзвичайно продуктивна мова-першоджерело, нарівні з латинською), спільні для обох мов – польської та української.

Предметом вивчення є ідеографічний та лінгводидактичний аспекти дослідження грецьких лексичних запозичень, спільних для польської та української мов.

Мета статті – виокремлення, ідеографічний опис, розкриття лінгводидактичного значення численних лексичних запозичень грецького походження в сучасних

польській та українській мовах. Успішна реалізація мети передбачає вирішення таких завдань: 1) виокремити та обрахувати лексичні запозичення з грецької мови зі спільною для польської / української мов семантикою; 2) прокоментувати етимологію цих грецизмів; 3) описати домінантні лексико-семантичні групи лексичних запозичень з грецької мови; 4) аргументувати доцільність їх використання у процесі викладання польської мови як іноземної.

Наукова новизна дослідження зумовлена тим, що вперше здійснено ідеографічний опис спільних для польської та української мов лексичних запозичень із грецької мови з акцентом на подальшому їх використанні як лінгводидактичного матеріалу у процесі викладання польської мови як іноземної (апробованого в межах навчальних дисциплін «Польська мова і культура», «Друга іноземна мова (польська)» здобувачами факультету філології, психології та іноземних мов та факультету історії та міжнародних відносин Донецького національного університету імені Василя Стуса у 2022-2023 навчальному році).

Практичне значення отриманих результатів полягає в перспективі їх використання у студіюваннях із лексикології (польської, української), із зіставного мовознавства (для актуалізації спільних і лакунарних одиниць лексичного рівня зазначених мов), з прикладної лінгвістики (для створення відповідних словників – зокрема, електронних – ідеографічного, перекладного, тлумачного, етимологічного типів), з лінгводидактики (для опанування лексичного рівня польської / української мов здобувачами філологічного та нефілологічного профілю).

Матеріал дослідження становлять 87 грецизмів зі спільним семантичним значенням, які зустрічаються як в польській, так і в українській мовах, зафіксовані в *Wielkim słowniku wyrazów obcych i trudnych* (Markowski et al. 2003), виданому у Варшаві у 2003 р. З метою порівняння спільних лексем використовувався Етимологічний словник української мови в 7 томах під ред. О. С. Мельничука та ін. (Мельничук та ін. 1982).

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. Протягом останніх десятиліть Польща є країною, з якою Україну пов'язує багато спільного в економічному, соціальному, культурному, політичному аспектах, що підвищує інтерес до вивчення польської мови українцями та, у свою чергу, української мови поляками. Цьому сприяють етнічна близькість та спорідненість мов, які виявляються й на глибинному етимологічному рівні – в наявних результатах численних спільних для обох мов запозичень, зокрема з грецької мови.

У науковій літературі є такі тлумачення поняття «запозичення». «Запозичення – це елементи чужої мови (слова, морфеми, синтаксичні конструкції тощо), перенесені з однієї мови в іншу в результаті мовних контактів і міжособистісної, міжнародної комунікації» (Загнітко 2012, 1: 304). Як бачимо, терміном «запозичення» іменованій елемент чужої мови, який було перенесено з однієї мови до іншої в результаті мовних контактів, а також сам процес переходу елементів однієї мови до іншої. Запозичення збагачують мову новими конструкціями або виразами й урізноманітнюють новими варіантами вже наявних лексем. При їх використанні

необхідно переконатися, що одержувач висловлювань знайомий із ними. З іншого боку, запозичення мають міжнародний характер, вони становлять значну частину лексичного ресурсу польської мови та можуть бути корисними для засвоєння польської мови іноземцями.

Вплив запозичень на інші мови та їхня культурна сила сприяли тому, що багато лексичних одиниць увійшло до слов'янських мов спочатку з латинської, грецької, а згодом і з інших європейських мов й добре закріпилися в них. Вплив грецької мови на культуру країн з родини індоєвропейських мов на певному історичному етапі є беззаперечним. Навіть більше – культурні досягнення грецької цивілізації відіграли значну роль не лише для культури, але й стали фундаментом західноєвропейської цивілізації. Починаючи з середньовіччя, класичні мови мали значний вплив на слов'янські мови. Про безпосередній вплив грецької мови на польську можна сказати небагато, тому що більшість грецизмів прийшла до неї за посередництвом латини. Київська Русь натомість підтримувала зв'язок з греками з другої половини IX століття, пов'язаний в основному з військовими походами й торгівлею. Прийняття християнства за православним обрядом у X столітті спричинило те, що в давньоруський період значна частина лексичного складу прийшла безпосередньо з грецької мови. У наступні століття деякі грецизми були запозичені за посередництвом інших європейських мов. «Грецизм – слово, його окреме значення, вислів, морфема тощо, запозичені з грецької мови або утворені за її зразком» (Пономарів 2000: 120).

Запозичення з грецької мови, спільні для польської та української мов, зустрічаються майже на всіх мовних рівнях, але найзручніше працювати з лексичними запозиченнями, завдяки яким можемо отримати досить повну картину міжмовної та кроскультурної взаємодії на основі даних словника. У цьому дослідженні розглядатимемо лише іменники, натомість велика кількість поданих у словнику прикметників не будуть проаналізовані (однак виступатимуть об'єктом для майбутніх наукових розвідок). Запозичення подаються згідно з написанням у словнику-джерелі, а не в грецькому варіанті. Найчисельнішу групу представляють лексеми таких лексико-семантичних груп:

ЛСГ «Наукові терміни»:

1) літературознавчі: *alegoria* (алегорія / *allegoria*), *drama* (драма / *drama*), *antologia* (антологія / *antologia*), *chrestomatia* (хрестоматія / *chrestomatheia*), *fantastyka* (фантастика / *phantastikós*), *hiperbola* (гіпербола / *hyperbolé*), *hymn* (гімн / *hymnos*), *oda* (ода / *odé*), *metafora* (метафора / *metaphora*), *mit* (міф / *mýthós*), *parabola* (парабола / *parabole*), *parodia* (пародія / *paróidia*), *patos* (пафос / *pathos*), *poemat* (поема / *poiema*), *poezja* (поезія / *poiesis*), *polemika* (полеміка / *polemikós*), *perypetia* (перипетія / *peripeteia*);

2) загальнонаукові: *analiza* (аналіз / *analisis*), *analog* (аналог / *analogos*), *diaspora* (діаспора / *diaspora*), *dydaktyka* (дидактика / *didaktikós*), *dysk* (диск / *diskos*), *idea* (ідея / *idéa*), *kaligrafia* (каліграфія / *kalligraphia*), *kryterium* (критерій / *kritherion*), *period* (період / *periodos*), *prognoza* (прогноз / *prógnosis*), *synergia*

(синергія / synergós), *synopsis* (синопсис / synopsis), *synteza* (синтез / synthesis), *taktyka* (тактика / taktike);

3) математичні: *hiperbola* (гіпербола / hyperbolé), *parabola* (парабола / parabole), *peryferia* (периферія / periphéreia), *pryzma* (призма / prisma);

4) фізичні: *akustyka* (акустика / akustikós), *elektron* (електрон / elektron), *energia* (енергія / energeia);

5) біологічні *dychotomia* (дихотомія / dichotomia), *peryferia* (периферія / periphéreia), *symbioza* (симбіоз / symbiós);

6) астрономічні: *kosmos* (космос / kósmos), *planeta* (планета / planeta);

7) музичні: *lira* (ліра / lyra), *rapsodia* (рапсодія / rhapsódós);

8) мовознавчі: *dialekt* (діалект / dialektos).

Загалом 46 лексем, 3 з яких повторюються в різних групах, у зв'язку з тим, що такі наукові терміни, як *hiperbola* (гіпербола / hyperbolé), *parabola* (парабола / parabole) наявні не лише в літературі, але й у математиці. Лексема *peryferia* (периферія / periphéreia) також зустрічається як в біології, так і в математиці, географії, економіці. Найчисельнішу групу становлять літературознавчі терміни (37% від загальної кількості наукових термінів). Решта тематичних підгруп представлена значно меншою кількістю слів. Зазначені лексичні одиниці можуть використовуватися як лінгводидактичний матеріал при вивченні тем «Творчість польських письменників», «Польська література», «Навчання», «Науковий стиль комунікації» та ін., при читанні тематичних текстів, перекладі, створенні власних висловлювань, діалоговому мовленні, виконанні письмових вправ тощо. Така кількість спільних лексем свідчить про те, що давньогрецька була основою наукового світогляду та відіграла в польській та українській мовах величезну роль у створенні наукової картини світу.

ЛСГ «Медицина»: *amnezja* (амнезія / amnesia), *arteria* (артерія / arteria), *bakteria* (бактерія / bakteria), *diagnoza* (діагноз / diagnósis), *embrion* (ембріон / embryon), *epidemia* (епідемія / epidemia), *fobia* (фобія / phóbos), *mania* (манія / mania), *paranoja* (параноя / paránoia), *trauma* (травма / trauma), *profilaktyka* (профілактика / prophylaktikós), *proteza* (протез / próthesis), *psychika* (психіка / psychikós), *spazm* (спазм / spasmós), *anemia* (анемія / anaímia). Загалом 15 спільних лексем. Лексичні одиниці цієї групи можуть використовуватися як лінгводидактичний матеріал при вивченні тем «Хвороби», «Візит до лікаря», «Самопочуття», «Стан здоров'я» при усному опитуванні, читанні та перекладі тематичних текстів, створенні власних висловлювань, діалоговому мовленні тощо.

ЛСГ «Людина»: *atleta* (атлет / athlete), *arystokrata* (аристократ / aristokratós), *koryfeusz* (корифей / koryphaios), *tyran* (тиран / tyrannós), *charakter* (характер / charakter), *charyzma* (харизма / charisma), *poliglota* (поліглот / polyglóttos), *sceptyk* (скептик / skeptikós), *strateg* (стратег / strategós), *patriarcha* (патріарх / patriarchós). Разом 10 лексем. Зазначені лексичні одиниці можуть використовуватися як лінгводидактичний матеріал при вивченні тем «Людина», «Особистість», «Відомі люди», «Риси характеру» при читанні тематичних текстів, перекладі літературних творів, висловлюванні власної думки, діалоговому мовленні тощо.

ЛСГ «Явища / стан»: *chaos* (хаос / chaos), *ekstaza* (екстаз / ekstasis), *fenomen* (феномен / phainómenon), *kryza* (криза / krisis), *egzotyka* (екзотика / exotikós). Загалом 5 лексем, які можуть використовуватися при вивченні тем «Подорожі», «Проблемні ситуації», «Природні явища» при читанні й перекладі тематичних текстів, створенні монологічних та діалогічних висловлювань, виконанні письмових вправ тощо.

ЛСГ «Речовини»: *balsam* (бальзам / balsamon), *nektar* (нектар / nektar), *propolis* (прополіс / propolis). З лексеми, які можуть використовуватися як лінгводидактичний матеріал при вивченні тем «Краса», «Здоров'я», «Здоровий спосіб життя» при читанні тематичних текстів, перекладі, створенні власних висловлювань, діалоговому мовленні, виконанні письмових завдань тощо.

ЛСГ «Документація»: *katalog* (каталог / katálogos), *protokól* (протокол / protókolion). 2 лексичні одиниці, які можуть використовуватися як лінгводидактичний матеріал при вивченні тем «Бібліотека», «Типи документів», «Зразки заповнення документів» при виконанні письмових завдань, перекладі й заповненні різних зразків документів, діалоговому мовленні тощо.

Ідеографічний залишок утворюють лексеми: *aksamit* (оксамит / heksanitos), *diadem* (діадема / diadema), *ochra* (охра / ochra), *sezam* (сезам / sesamon), *stela* (стела / stele), *feniks* (фенікс / foinix), *hierarchia* (ієрархія / hierarchia), *labirynt* (лабіринт / labyrinthos), *oaza* (оаза / óasis). Разом 9 спільних лексем, які можуть використовуватись як лінгводидактичний матеріал при вивченні тем «Мода та краса», «Подорожі», «Відпочинок» при читанні та перекладі різних текстів, створенні власних висловлювань, діалоговому мовленні, виконанні письмових вправ тощо.

У словнику, який містить 16 000 статей, було зафіксовано 87 спільних для польської та української мов іменників грецького походження, що становить приблизно 0,5% загального словникового запасу. У 19 словах (понад 21% перерахованої загальноновживаної лексики) не зафіксовано жодної модифікації: *anemia* (анемія / anaimia), *antologia* (антологія / antologia), *arteria* (артерія / arteria), *bakteria* (бактерія / bakteria), *charakter* (характер / charakter), *chaos* (хаос / chaos), *diaspora* (діаспора / diaspora), *drama* (драма / drama), *energia* (енергія / energeia), *epidemia* (епідемія / epidemia), *idea* (ідея / idea), *kosmos* (космос / kósmos), *mania* (манія / mania), *metafora* (метафора / metaphora), *nektar* (нектар / nektar), *planeta* (планета / planeta), *propolis* (прополіс / propolis), *ochra* (охра / ochra), *synopsis* (синопсис / synopsis). Натомість 18 спільних запозичень (20%) демонструють відмінності у морфологічній або фонетичній адаптації у кожній з мов: *aksamit* (оксамит / heksanitos), *analiza* (аналіз / analisis), *arystokrata* (аристократ / aristokratós), *diagnoza* (діагноз / diagnósis), *egzotyka* (екзотика / exotikós), *ekstaza* (екстаз / ekstasis), *hymn* (гімн / hymnos), *koryfeusz* (корифей / koryphaios), *kryterium* (критерій / kritherion), *mit* (міф / mýthós), *poezja* (поезія / poiesis), *poliglota* (поліглот / polyglóttos), *prognoza* (прогноз / prógnosis), *proteza* (протез / próthesis), *symbioza* (симбіоз / symbiósis), *sceptyk* (скептик / skeptikós), *patriarcha* (патріарх / patriarchós), *protokól* (протокол / protókolion). Як бачимо,

більша частина лексем (50 слів – 57 %) мають лише незначні відмінності морфологічного або фонетичного характеру.

Для грецизмів характерні початкові голосні **a**, **e**, **i**, приголосний **f**, звукосполучення **ks** та **ps**, суфікси **-ik(a)**, **-ad(a)**, **-id(a)** тощо: *analiza*, *alegoria*, *energia*, *elektron*, *idea*, *fantastyka*, *aksamit*, *psychika*, *piramida*, *olimpiada*. Серед досліджуваних лексем найчастіше повторюються такі закінчення, як:

-ka *akustyka* / акустика, *dydaktyka* / дидактика, *fantastyka* / фантастика, *egzotyka* / екзотика, *polemika* / полеміка, *taktyka* / тактика;

-ia *alegoria* / алегорія, *antologia* / антологія, *energia* / енергія, *hierarchia* / ієрархія, *parodia* / пародія, *synergia* / синергія;

-a (-ta, -la) *ekstaza* / екстаз, *kryza* / криза, *oaza* / оазис, *prognoza* / прогноз, *proteza* / протез, *synteza* / синтез, *atleta* / атлет, *poliglota* / поліглот, *patriarcha* / патріарх, *hiperbola* / гіпербола, *parabola* / парабола.

Поширені лексичні запозичення – це аутосемантизми, запозичені з грецької в польську та українську мови шляхом імпостації, тобто перенесення лексем в оригінальній фонетичній і графічній формі та відповідних семантично: *ochra* (охра / *ochra*), *nektar* (нектар / *nektar*), *propolis* (прополіс / *propolis*). Засимільовані запозичення – слова зі спільною семантикою та спільною основою словотворення, які можуть містити зміни морфологічного і фонетичного характеру, що виникли внаслідок розвитку обох слов'янських мов: *aksamit* (оксамит / *heksanitos*, *balsam* (бальзам / *balsamon*), *koryfeusz* (корифей / *koryphaios*), *oaza* (оаза / *óasis*), *poezja* (поезія / *poiesis*), *protokół* (протокол / *protókolion*). Модифікації морфологічного характеру мали на меті адаптувати грецизми до лексичних систем обох слов'янських мов. Попри ряд змін морфологічного та фонетичного характеру, внесених у процесі адаптації, спільні запозичення є варіантами тих же лексем.

У нашому дослідженні серед лексем-запозичень найчисельнішими групами є «Наукові терміни», серед яких найчисельніша літературознавча й загальнонаукова термінологія, «Медицина» й «Людина». Велика кількість наукових термінів, запозичених з грецької мови, стала результатом інтенсивного розвитку науки. Прогрес, досягнутий у багатьох галузях знань, зумовив необхідність заповнення прогалин у словниковому запасі. Відповідно до тенденції інтернаціоналізації наукової лексики дефіцит був заповнений запозиченнями з грецької мови. Походження деяких лексем з опрацьованого переліку «Етимологічний словник української мови під ред. О. С. Мельничука та ін.» репрезентує як запозичення з західноєвропейських мов.

Перелік запозичень з грецької мови є неповним без композитів, які включають грецькі морфеми і у великій кількості представлені у джерелі. Найбільш розповсюдженими грецькими морфемами є: аеро- (аеро-) *aeroklub* / *аероклуб*, анті- (анти-) *antybiotyk* / *антибіотик*, астро- (астро) *astronomia* / *астрономія*, авто- (авто) *autopilot* / *автомілот*, біо- (біо-) *biopole* / *біополе*, гіпер- (гіпер-) *hipermarket* / *гіпермаркет*, макро- (макро-) *makroelement* / *макроелемент*, мега- (мега-) *megabajt* / *мегабайт*, мікро- (мікро) *mikrofilm* / *мікрофільм*, моно- (моно-) *monografia* / *монографія*, нео- (нео-) *neogotyck* / *неоготика*, пара- (пара-) *paragraf* / *параграф*, псевдо- (псевдо-) *pseudonim* / *псевдонім*. Рідше зустрічаються:

agro- (агро-) *agrobiznes* / *агробізнес*, amfi- (амфі-) *amfiteatr* / *амфітеатр*, antro- (антро-) *antropologia* / *антропология*, geo- (гео-) *geodezja* / *геодезія*, hydro- (гідро-) *hydroliza* / *гідроліз*, huro- (гіпо-) *hipokryta* / *гіпокрит*, demo- (демо-) *demokracja* / *демократія*, які мають вужче значення. Композити наявні у джерелі будуть предметом наступної розвідки.

Висновки та перспективи дослідження. Важко переоцінити значення Греції з точки зору ступеня впливу на світову культуру. Театр, література, філософія, політика, мистецтво є невіддільними елементами сучасного світу, але це далеко не все, що ми отримали від грецької культури. Грецька мова – це мова класичної грецької філософії та літератури, мова Євангелія та ранньої християнської церкви, а її важливість непропорційна відносно невеликому розповсюдженню.

Вплив грецької мови на інші мови величезний. Запозичення з грецької мови відображають етнічні, соціальні та культурні зв'язки з цією країною. Багато термінів та інтернаціоналізмів – грецизми. Велика кількість наукових термінів, запозичених з грецької мови, стала результатом інтенсивного розвитку науки. Прогрес у багатьох галузях знань зумовив необхідність заповнення прогалин у словниковому запасі. Відповідно до тенденції до інтернаціоналізації лексичного запасу дефіцит був заповнений запозиченнями з грецької або латинської мов. У нашому дослідженні серед лексем-запозичень з грецької мови найчисельнішими групами є «Наукові терміни», «Медицина» й «Людина». Деякі грецькі слова потрапили в українську мову через інші мови (наприклад, через латинську, французьку, німецьку мови). У сучасному дискурсі грецькі запозичення функціонують за тими ж основними законами мовної системи, що і рідні слова, виконують ті ж функції й часто не розпізнаються носіями мови як запозичені елементи. Грецькі лексеми є невіддільною частиною як польськомовної, так і українськомовної картини світу. В обох мовах є значна група спільної лексики з джерелом у грецькій мові. Запозичена лексика піддалась модифікаціям лише у незначній частині, переважно лексеми були запозичені в оригінальній фонетичній і графічній формі й семантично відповідні.

Запозичені слова є чудовим матеріалом для розвитку комунікативної компетенції під час вивчення польської / української мови як іноземної. Існування спільних грецизмів у польській та українській мовах настановує на доцільність використання явища позитивного трансферу в іншомовній інтерференції, полегшує розуміння іноземної мови, пришвидшує засвоєння нової лексики, дозволяє відчувати себе більш впевнено серед нового лексичного матеріалу, посилює відчуття успіху, мотивує до подальшого навчання тощо. Усвідомлення існування слів, відомих здобувачам безпосередньо з рідної мови, можливість їх застосування у мовній практиці, заохочує до подальшого опанування польської мови (і навпаки). З цієї причини при вивченні польської мови здається доречним використання грецьких та інших запозичень, спільних як для української, так і для польської мов.

Література

1. Барановська, Л. В. «Значення іншомовних запозичень у викладанні польської мови як іноземної» [В] *Лінгвістичні студії / Linguistic Studies* 44, 2022: 134–147.
[Baranovs'ka, L. V. «Znachennya inshomovnykh zapozychen' u vykladanni pol's'koyi movy yak inozemnoyi». [V] *Linhvistychni studiyi / Linguistic Studies* 44, 2022: 134–147.]
2. Загнітко, А. П. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни: у 4 т. Донецьк: ДонНУ, 2012.
[Zahnitko, A. P. Slovnuk suchasnoyi linhvistyky: ponyattya i terminy: u 4 t. Donets'k: Donnu, 2012.]
3. Пономарів, О. Грецизм // Українська мова : енциклопедія / НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні, Інститут української мови; ред. В. М. Русанівський [та ін.]. Київ: Українська енциклопедія, 2000.
[Ponomariv, O. Hretsyzm // Ukrayins'ka mova : entsyklopediya / NAN Ukrayiny, Instytut movoznavstva im. O. O. Potebni, Instytut ukrayins'koyi movy ; red. V. M. Rusanivs'kyu [ta in.]. Kyuyiv: Ukrayins'ka entsyklopediya, 2000.]
4. Пономарів, О. Д. «Специфічна українська лексика грецького походження». [В] *Мовознавство* 5, 1973.
[Ponomariv, O. D. «Spetsyfichna ukrayins'ka leksyka hrets'koho pokhodzhennya». [V] *Movoznavstvo* 5, 1973.]
5. Behrendt-Bartkowska, Sonia. „Morfologiczna adaptacja zapożyczeń greckich” URL: http://kwartjez.amu.edu.pl/teksty/teksty2014_2_18/Behrendt.pdf
6. Markowski, Andrzej. „O pojęciu i typach internacjonalizmów semantycznych”. [W:] *Poradnik Językowy*/2. Warszawa, 2004, 39–50.
7. Szafraniec, Kamil. „Internacjonalizmy i inne zapożyczenia w nauczaniu języka polskiego jako obcego”. [W:] *Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców* / 18. Łódź, 2011, 229-234.
8. *Słownik spolszczeń i zapożyczeń* (Red. Mirosław Bańko, Lidia Drabik, Lidia Wiśniakowska). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007.
9. Waszakowa, Krystyna. *Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny*. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2005.

Використані джерела

1. Етимологічний словник української мови в 7 томах під ред. О.С. Мельничука та ін. Київ: Наукова думка, 1982.
[Etymolohichnyy slovnuk ukrayins'koyi movy v 7 tomakh pid red. O.S.Mel'nychuka ta in. Kyuyiv: Naukova dumka, 1982.]
2. Markowski, A., Pawelec, R. *Wielki słownik wyrazów obcych i trudnych*. (Red. haseł Kornaszewska A. et al). Warszawa: Wilga, 2003.

GRECISMS IN UKRAINIAN AND POLISH: IDEOGRAPHIC AND LINGUODIDACTIC ASPECTS

Lidiia Baranovska

Department of General and Applied Linguistics and Slavic Philology, Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, Ukraine.

Abstract

Background: Greek had a huge impact on the development of Slavic languages. Many terms and internationalisms are borrowed from this language. The large number of scientific terms borrowed from Greek is the result of the intensive development of science in many fields of knowledge. The article is devoted to the identification, ideographic description, and disclosure of the

linguistic didactic significance of numerous lexical borrowings of Greek origin in modern Polish and Ukrainian languages.

Purpose: Greek borrowing words are an integral part of both Polish and Ukrainian world views. The source represents 87 Greekisms (0.5% of the total vocabulary), of which the most numerous group is represented by «scientific terms» (46 lexemes), including the most numerous literary and general scientific terminology, "Medicine" (15) and "Human" (10). The borrowed vocabulary has been modified only in a small-scale part.

So, there is a significant group of common vocabulary in both languages with a source in Greek. Greek borrowing words in Polish and Ukrainian suggests the expediency of using the phenomenon of positive transfer in foreign language interference. The similar form helps to understand the meaning, strengthens the feeling of success, confidence among new vocabulary, and motivates further learning. Borrowing words is excellent material for the development of communicative competence.

Results: The purpose of the analysis is to determine the part, thematic classification and meaning of borrowing words of foreign origin.

Discussion: The prospect of the research is to study the etymology of foreign language borrowings, their morphological and phonetic adaptation in each language, and composites with Greek morphemes.

Keywords: Greekism, lexical borrowing, Polish language, Ukrainian language, linguistic didactics.

Vitae

Lidiia Baranovska is an assistant of the Department of General and Applied Linguistics and Slavic Philology, Vasyl' Stus Donetsk National University. Areas of research interests include Polish language and literature, history and culture of Poland.

Correspondence: Lidia100.vin@gmail.com; l.baranovska@donnu.edu.ua.

Надійшла до редакції 25 вересня 2023 року
Рекомендована до друку 18 жовтня 2023 року